

Уважаеми колеги,

Повод да пиша настоящето писмо, е че съм впечатлена от рубриката „Мнения на колеги“ на сайта на камарата. Най-сетне има повод за дискусия и дано това доведе до някакви целенасочени действия от страна на камарата и нейните членове. Изненадана съм и от предвиденото обществено обсъждане следващата седмица.

По повод на изказаното мнение от инж. Христо Христов за участието на проектантите в обществени поръчки, бих искала да изкажа мнение на база собствен опит и познания : цена може да е критерий за възлагане само при продажби/доставки на стоки. Такава е практиката в по-развитите пазари и сигурно не случайно е така. Мога да защита мнението си при необходимост. Проектантският труд е вид УСЛУГА и то, интелектуална и не може да се третира като СТОКА и да се оценява единствено с цена. Нека проучваме и икономическата логика на процесите, не да ги тълкуваме както ни се иска на нас.

Относно защо няма конкурси за проекти: няма такива конкурси, защото те биха съществували само ако се търси идея за някаква уникална сграда или съоръжение. Ако си представим, че ние самите сме възложители и искаме да построим нещо забележително, с което да ни запомнят и т.н. (примерно сградата-краставица в Лондон, музей Гугенхайм и т.н подобни сгради), то тогава обявяваме конкурс за идея. Явяват се много проектанти с идеен проект, избираме си коя идея ще реализираме и поръчваме технически/работен проект. Остойносттаваме го. Обявяваме търг за строителство по подробната КСС. Ключовото тук е, че не знаем цената първоначално, защото просто не ни интересува! Гоним престиж, реклама и други неща чрез реализацията на проекта и ще си платим накрая каквото излезе по КСС-то, защото в него ще са включени всичките ни желания като инвеститори.

Ясно е защо в описания случай няма възможност за обявяване на конкурса/поръчката като ИНЖЕНЕРИНГ т.е. общо явяване строител+проектант в конкурса. Просто целите и средствата са други, когато говорим за уникална сграда и цената не ни интересува (толкова много).

Във всички обществени поръчки в България не съм чула да се търси уникалност и да има неограничен бюджет! Затова се влиза в другата предпоставка – имаме някаква осъзната необходимост (трябва ни път, сграда или там каквото и да е), знаем и горе-долу с какви пари разполагаме и чак тогава търсим кой ще задоволи нуждата ни. Ами ако съм възложител, не ми трябва никакъв конкурс за проектант!!! Трябва ми конкурс в който да кажа: имам ей толкова пари, трябва ми сграда ей с такива характеристики и в ей този срок. Кой може да ми я направи?

И в конкурса участват обединения от проектанти и строители, които се надпреварват кой ще задоволи изискванията на възложителя без да надхвърли бюджета. Възложителят не се интересува как ще си разпределят парите строителите и проектантите!!! Нито как се казва цената: индикативна , прогнозна или каквато и да е!

Не виждам нищо порочно в икономическата или правната логика на такава процедура. Не коментирам изкривяванията и корупционните механизми, съществуващи в битието ни- колегата Христоф ги е описал достатъчно подробно и съм съгласна с него.

Моля само да не се пледира за неща, които са извън икономическата логика и здравия разум – като твърдението , че обществени поръчки за проектиране трябва да се възлагат само по най-ниска цена и срок! Както и че инженерингът няма място в правния свят.

Проблемите ни като проектанти идват от другаде – прекалено евтини сме във всякакъв смисъл. В инженеринговите обединения ако има ясно разписани правила, както е в западните страни, че проектантският хонорар е % от строителната стойност на обекта, няма никаква драма за заплащането на труда ни. Но това трябва да се извоюва от Камарата т.е. от всички проектанти; не се прави от един човек.

А колкото до Камарата – проблемът е, че тя не познава членовете си. За всичките тези години колко статистически проучвания са направени сред нас за да се идентифицират проблеми, какви цели има всеки поотделно и дали целите на камарата съвпадат с личните, колко членове на Камарата всъщност си изкарват хляба като проектанти, защото заради описаните проблеми от колегата Христов и цялото ниво в бранша вече проектирането се превърна в скъпо платено хоби, не в източник на доходи, какво остава пък да се гордее някой че е инженер. В немалко случаи аз плащам за да бъда инженер, а не на мен да ми плащат за извършените услуги. (По мои проучвания сред колеги платените доброволно проекти са около 40% в последните две години. Даже ксерокса не си плащат възложителите.) Освен това моите образовани съученици от гимназията за 25 години откак завършихме „висше“ не се научиха да правят разлика между архитект и инженер т.е. още като ме разпитваха какво уча и досега не разбират какво точно правя след като не съм архитект! Което е показателно за престижа на професията в обществото и сигурно на база тази непредставителна извадка говори за цялото състояние на информираност на населението. Как очакваме да се цени труда на някой, който дори не е ясно какво върши!!!! Да не цитирам обществени поръчки, в които в изискванията към проектанта се включват компетентности за технически ръководител и всякакви подобни глупости.

Уважаеми колеги, проблемът въобще не е главно в обществените поръчки. Проблемът е, че всеки от нас спи от години, снишава се и се справя както може сам. Приложили са ни тактиката „Разделяй и владей!“ и ни мачкат поединично от всички страни. А Камарата отчита някаква членска маса, която масово въобще не живее от дейност проектиране. Как точно ме представлява Камарата, като не ме познава, не знае какви са ми проблемите в дейността ми и дали въобще имам възможност да извършвам някаква нормална дейност?!?? Като ме брои с това дали съм си платила членския внос. Е, засега съм го платила... Както и се чудя в какъв бранш да се преквалифицирам и упражнявам поне три професии едновременно последните 10 години за да се издържа.

Докато не се обясни сред обществеността в какво се изразява работата на проектантите, отговорността за взетите решения, качеството на проектите защо е важно и т.н. и не се уважаваме помежду си архитекти и останали колеги и заедно общо да си защитаваме правата, как да очакваме че други ще ни оценят достойно?

Едва след като сме разпознаваеми (с положителен имидж при това), ще можем да защитим пред възложителите и държавата, че няма начин да имат проект с разрешение за строеж без да са го платили. За да искаш и да имаш претенции, трябва да си НЯКОЙ! А засега сме НИКОЙ! Да си мислим, че ние-инженерите от КИИП, ще договаряме цени директно с възложителя и архитектите ще са ни подизпълнител, е малко нещо фантасмагорично. Значи вместо да нападаме държавата и всякакви строители и институции, дайте да се договорим първо с уважаемите колеги архитекти, защото именно те в повечето случаи водят преговорите за заплащането. И в тези преговори често нямаме общи интереси – т.е. архитектите не ни представляват и не защитават правата на останалите колеги проектанти. Нерядко цената на проектирането архитектите въобще не ги интересува, защото комисиона от предложената и избрана от тях камина за обзавеждането е по-голям от целия

хонорар на инженера-конструктор за създаването на сградата. Човек, който е оставил в преговора за цената да го представлява някой, който не защитава неговия интерес, се нарича глупак. Е, сред като сме се поставили в ролята на глупака, как искаме да ни уважават, изслушват и изпълняват желанията ни?

Разрешаването на проблема с оценяването на труда ни трябва да започне първо със общо съгласие между колегите от една и съща специалност, после с тези между различните специалности, после с архитектите и накрая с възложители. И това е елементарно да се направи, ако съгласуващите се имат общи интереси.

Хубав въпрос е защо дори в нашия си общ бранш - архитекти и останали проектантите - нямаме обща позиция и докога ще се броим като глави добитък- членска маса.

Очаквам с интерес дискусия за бъдещето на Камарата и дали дискусията предвижда разговор и за бъдещето на нейните членове.

С уважение,
Златка Плеснева
(член на секция КСС от създаването на Камарата)

06.01.2018 г.